

IBOR REFORMU VE RİSKTEN KORUNMA MUHASEBESİ

IBOR REFORM AND HEDGE ACCOUNTING

Sabri Burak ARZOVA*
Bertaç Şakir ŞAHİN**

Öz

İşletmeler ekonomik ya da ekonomi dışı unsurların finansal sonuçları üzerindeki olumsuz etkisinin önüne geçmek amacıyla finansal riskten korunma işlemlerini gerçekleştirir. Çoğunlukla türev finansal araçlar yardımıyla gerçekleşen finansal riskten koruma süreçlerinin doğru bir şekilde raporlanması işletmelerin varlık – kaynak yapısını ve karlılığını doğrudan etkilemektedir. Bu sebeple işletmeler riskten korunma muhasebesini uygulamaktadır. Riskten korunma muhasebesine ilişkin düzenlemeler TFRS 9, TMS 39 ve TMS 7’de yer almaktadır. Finans kurumlarınca yayımlanan ve finansal sözleşmelerdeki faiz oranlarına referans oluşturan referans faiz oranı uygulamasının yerini her ülke belirlenecek alternatif faiz oranına bırakması sonucunda Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu içinde riskten korunma muhasebesi uygulamaları da olmak üzere birçok uygulamayı kapsayan “Gösterge Faiz Oranı Reformu” düzenlemesini iki aşamada uygulayıcılara sunmuştur. Bu çalışmada reformun riskten korunma muhasebesi üzerindeki etkisi iki aşama da dikkate alınarak incelenmiştir. Uygulama ve literatür açısından önemli bir kavram olan riskten korunma muhasebesinin Interbank Offered Rate (IBOR) reformu açısından ilk kez ele alınacak olması çalışmanın önemini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: IBOR, Gösterge Faiz Reformu, Riskten Korunma Muhasebesi

Jel Sınıflandırması: M40, M41, M49

Abstract

Businesses carry out financial risk hedging procedures in order to prevent the negative effects of economic or non-economic factors on their financial results. Correct reporting of financial risk protection processes, which are mostly realized with the help of derivative financial instruments, directly affects the asset – resource structure and profitability of the enterprises. Therefore, businesses apply hedge accounting. Hedge accounting regulations are included in TFRS 9, TMS 39 and TMS 7. As a result of the reference interest rate application, which is published by financial institutions and which serves as a reference to the interest

- 1 Prof. Dr., Marmara Üniversitesi, İşletme Fakültesi, Muhasebe Finansman Anabilim Dalı, burakarzova@marmara.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9616-4197.
- 2 **Sorumlu Yazar:** Araştırma Görevlisi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Muhasebe Finansman Anabilim Dalı, bertacsa@yildiz.edu.tr, ORCID: 0000-0003-0414-5402.

Bu makaleyi alıntılar için: Arzova, S. B., Şahin, B. Ş. (2020). IBOR reformu ve riskten korunma muhasebesi. *Journal of Research in Business*, 6(2), 454-469.

Çalışmada Etik Kurul izni gerekmemektedir.

Başvuru: 29.06.2021

Düzeltilme: 08.10.2021

Kabul: 27.10.2021

Online Yayın: 23.12.2021

rates in financial contracts, has been replaced by the alternative interest rate to be determined by each country, the International Accounting Standards Board has presented the "Interest Rate Benchmark Reform" regulation, which covers many applications, including hedge accounting applications. In this study, the effect of the reform on hedge accounting was examined by considering both stages. Hedge accounting will be covered for the first time in terms of IBOR reform. It reveals the importance of this study.

Keywords: IBOR, Interest Rate Benchmark Reform, Hedge Accounting

Jel Classification: M40, M41, M49

Extended Summary

The purpose of this study is to examine the effect of Interest Rate Benchmark Reform prepared by the International Accounting Standards Board on hedge accounting.

Research questions of this study are how does Interest Rate Benchmark Reform affect hedge accounting? How does Interest Rate Benchmark Reform affect the financial statements of businesses? Interest Rate Benchmark Reform sufficient for the risk management processes of businesses?

Studies in the literature have discussed hedge accounting in two ways. The first group examined the hedge accounting practices according to International Financial Reporting Standards with case analysis for different scenarios. In addition, the subject was analyzed theoretically in the literature. These studies argued that IFRS 9 includes more comprehensive and explicit regulations on hedge accounting than IAS 39. The studies in the second group analyzed the impact of hedge accounting practices on the risk management performance of businesses.

In the article, hedge accounting was examined in the context of TFRS 9, TMS 39 and TFRS 7. Then, the impact of the Interest Rate Benchmark Reform on risk accounting practices and financial reporting was revealed. In the article, the subject was examined theoretically.

After the 2008 crisis, alternative reference interest rates were developed to question the efficiency of the markets where determined the reference interest rates. So countries started to use alternative reference interest rates that suitable for their financial market conditions. The change in reference interest rates also affected hedge accounting. Interest rate is an important element for financial instruments that used in the hedge accounting process. In addition, one of the financial risks is interest rate risk. Therefore, alternative interest rate changes also affects hedge accounting indirectly. International Accounting Standards Board carry out a two-stage reform study to regulate the effect of alternative reference rates on financial reporting processes.

The first stage of the reform made exceptions to businesses due to the uncertainty about the alternative interest rate. In the second stage, a guide is provided to businesses for the use of alternative interest rates in their financial reporting processes. Two-stage reform provided convenience to businesses for the transition to new reference interest. Since the reform is limited to the transition period, uncertainties may occur for future financial reporting applications. There is exception about defining risk component separately when alternative interest rate use as component of risk. Although this exception seems to be an advantage for businesses in the short term, it can have negative

consequences for the risk management of businesses for long term. Therefore, the reform's definition of risk components also need to be reviewed. Businesses should prepare impact analysis with correct planning in order to organize the transition process.

1. Giriş

İşletmeler faaliyet gösterdikleri ekosistemde meydana gelen değişimlere ayak uydurabilmek ve bu değişimleri kendi lehlerine çevirebilmek adına önlemler almaktadır. İşletmelerin faaliyetlerinde dikkate alınması gereken konulardan biri de risk yönetimi kavramıdır. Günümüzde devlet, hane halkı ve işletmelerin yönetmesi gereken risklerden biri olarak finansal riskler ön plana çıkmaktadır. Bir işletmenin finansal sonuçlarında meydana gelen beklenmeyen sapmalar o işletmenin finansal riskini oluşturmaktadır. (Emhan, 2009: 210) Ekonomilerde meydana gelen gelişmeler ve kalkınma finansal riskleri azaltmamıştır. Aksine küreselleşmenin getirdiği rekabet, iklim değişikliği ve yakın zamanda dünyanın yaşadığı COVID 19 salgını gibi unsurlar finansal riskleri arttırmaktadır. İşletmeler açısından riskli unsurlar, bu işletmeler için muhtemel finansal kayıplar ile gelecekteki belirsizliklerin yaratabileceği operasyonel kayıplar anlamına gelebilir. Ancak yine risk kavramı işletmeler açısından muhtemel fırsatlar da yaratabilir. Bu sebeplerle işletmelerde kayıpların önüne geçmek, gelecekteki belirsizlikleri azaltmak ve risk unsurlarının yaratacağı fırsatlardan yararlanabilmek amacıyla finansal ve operasyonel araçların kullanması gerekmektedir.

İşletmelerin riskten korunmasının önemli sebeplerinden biri de firma değerinin maksimum kılınmasıdır. Doğru bir risk yönetimi uygulayan işletmeler muhtemel kayıplardan korunmanın yanında paydaşlarıyla olan ilişkisinde avantaj sağlayarak işletme değerine olumlu yönde etki edebilir (Deng ve Oren, 2006: 941). İşletmelerin sürdürülebilirliklerini sağlarken değerlerini de korumak amacıyla aldığı bu önlemler riskten korunma olarak tanımlanmaktadır (Babaoğlu ve Öztürk, 2020: 378).

İşletmeler, finansal risklerini yönetebilmek adına finansal riskten korunma süreçlerini uygulamaktadır. Finansal riskten korunma süreçlerinde işletmeler finansal sözleşmeleri kullanarak mevcut pozisyonlarını risk durumuna göre değiştirirler. Özellikle türev finansal araçlar ile işletmeler ters pozisyon olarak finansal risklerden korunmaya çalışırlar. Bu uygulamalar ile finansal risklerin etkileri kısmen ya da tamamen ortadan kaldırılmaya çalışılır (Bontas, 2009: 1).

İşletmeler, finansal risklerden korunma süreçlerini riskten korunma muhasebesi ile raporlar. Riskten korunma muhasebesi işletmelerin riskten korunmak adına gerçekleştirdiği uygulamaların raporlanmasıdır. Raporlama sürecinde işletmeler, riskten korumaya çalıştığı finansal tablo kalemi ile korunma amacıyla kullandığı finansal araçta meydana gelen kayıp ve kazançları birlikte raporlar. Böylece işletmelerin riskten korunma süreçlerinin finansal tablolar üzerindeki etkileri raporlanmış olur (Ramirez, 2007: 7).

Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) ve Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) işletmelerin yaşayabileceği finansal riskleri, bu risklere karşı alınacak önlemleri ve finansal riskten korunma muhasebesini düzenlemiştir. Özellikle TFRS 9, TFRS 7 ve TMS 39 standartlarında yer

verilen korunma muhasebesi uygulamaları, Referans Faiz Oranı (Interbank Offered Rate – IBOR) reformu sonucunda Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu tarafından yeniden düzenlenmiştir. Finansal piyasalarda kredi ve diğer finansal ürünler, finans kuruluşlar tarafından yayımlanan referans faiz oranları ile işlem görmektedir. Uygulamada en çok kullanılan referans faiz oranları; Euro Gecelik Borçlanma Oranı (EONIA), Londra Bankalararası Faiz Oranı (LIBOR), Euro Bankalararası Faiz Oranı'dır (EURIBOR).

Bu faiz oranları dışında finansal kuruluşlar tarafından yayımlanan diğer Referans Faiz Oran'ları mevcuttur. Küresel finans sisteminin etkin çalışması amacıyla çalışan uluslararası bir kuruluş olan Finansal İstikrar Kurulu (Financial Stability Board – FSB) 2021 yıl sonu itibarıyla uygulanan referans faiz oranları yerine yeni alternatif referans faiz oranlarının kullanılacağını duyurmuştur. Bu değişimin altında yatan en önemli sebeplerden biri 2008 krizi ve sonraki süreçte bankalar arası işlem hacminde yaşanan değişimler sebebiyle etkin bir Referans Faiz Oranı hesaplamasının yapılamaması ve hesaplamaya ilişkin manipülasyon tehlikesidir (TBB, 2020a: 5).

Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu, Referans Faiz Oranı konusunda gerçekleştirilen değişikliklerin finansal raporlama süreçleri ve finansal riskten korunma muhasebesi üzerindeki etkilerini düzenlemek adına iki aşamadan oluşan bir gösterge faiz oranı reformu gerçekleştirmiştir (PWC, 2020).

Bu çalışmada Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu'nun hazırladığı gösterge faiz reformunun finansal raporlama süreçleri ve finansal riskten korunma muhasebesi üzerindeki etkileri incelenmiştir. Bu amaçla öncelikle konuya ilişkin literatür özeti sunulmuş ardından Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu tarafından hazırlanan reform ele alınmış ve son olarak reformun riskten korunma muhasebesi uygulamasına etkisi her bir standart için ayrı olarak ele alınmıştır. Alternatif referans faizi konusunda yerli literatürdeki çalışmalar sınırlıdır. Bu çalışma ile konu riskten korunma muhasebesini düzenleyen standartlar açısından incelenmiş ve literatüre katkı sunmak amaçlanmıştır. IBOR reformunun risk yönetimi ve riskten korunma muhasebesi bakış açısıyla incelenmesi çalışmanın literatürden farklılaşarak özgün bir nitelikte olmasına katkı sunarken çalışma mevcut haliyle uygulayıcılar için de bir rehber görevi görecektir.

2. Literatür Özeti

Finansal riskten korunma muhasebesi ve finansal raporlama standartlarına ilişkin yerli literatür Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1: Yerli Literatürdeki Çalışmalar

Yazarlar	Konu	Yöntem	Sonuç
Çakır ve Sabuncu (2016)	Türev araçların finansal riskten korunma muhasebesi uygulamaları kapsamında TFRS ve TMS'ye göre raporlanması.	Vaka analizi	Çalışmada konuya ilişkin raporlama örnekleri sunulmuş ve riskten korunma muhasebesi uygulamalarının sonuçlarının daha etkin sunulabilmesi için yeni hesaplara olan ihtiyaç vurgulanmıştır.

Memiş ve Tüm (2015)	Döviz işlemlerinin TFRS ve TMS'ye göre riskten korunma muhasebesi.	Vaka analizi	Döviz opsiyon işlemi örnek olarak sunulmuştur. Örnek olay sonucunda döviz opsiyon sözleşmelerinin kur riskine karşı iyi bir araç olduğu belirtilmiştir.
Dinç ve Atasel (2018)	BOBİ FRS kapsamında riskten korunma muhasebesi incelemesi.	Vaka analizi	Çalışmada bilançoda özkaynaklar grubu ve gelir tablosunda korunma yedeğinin, riskten korunma muhasebesi uygulamalarında kullanılması önerilmiştir.
İpek (2020)	TFRS 9 kapsamında riskten korunma muhasebesi.	Vaka analizi	Çalışmada bir işletmenin TFRS 9 kapsamındaki riskten korunma muhasebe uygulamaları ele alınmış ve işletme riskten korunma muhasebesini uygulamasaydı meydana gelecek finansal durum incelenmiştir. Analiz sonuçları riskten korunma muhasebesinin işletmelerin kârlılığına katkı sağlayan önemli bir faktör olduğunu ortaya koymuştur.
Babaoğlu ve Öztürk (2020)	Riskten korunma muhasebesi uygulamayı tercih eden bankaların etkinlik analizi	Vaka analizi	Analiz sonucunda kur ve faiz unsurlarındaki değişimlerin riskten korunma muhasebesini etkilediği yorumu yapılmıştır.
Altınkayak (2016)	Tarimsal faaliyetlerde uygulanan forward sözleşmelerin TFRS ve VUK'a göre muhasebeleştirilmesi	Vaka analizi	Çalışmada forward sözleşmelerinin vade tarihine kadar nazım hesaplarda raporlanması eleştirilmiş ve bu durumun gerçeğe uygun sunumun önünde engel olduğu vurgulanmıştır.
Kayaalp ve Şen (2017)	Bir bankada türev ürünlerin riskten korunma muhasebesi uygulamalarının etkinlik analizi.	Vaka analizi	Dollar Offset yöntemi ile yapılan analiz sonucunda etkin bir riskten koruma süreci için korunan kalem ile riskten korunacak ürünün vade ve valör uyumuna sahip olması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.
Perek (2008)	TFRS/ TMS'de vurgulanan risksiz faiz oranları için oluşturulan bir öneri.	Teorik	Çalışmada risksiz faiz oranı olarak devlet tahvilinin getiri oranları ile aktif büyüklüğüne göre en büyük on bankanın uyguladığı faizin aritmetik ortalamasından düşük olanının seçilmesi önerilmiştir.
Sabuncu (2017)	Finansal kiralama işletmelerinde riskten korunma muhasebesi uygulaması.	Vaka analizi.	Çalışmada riskten korunma muhasebesi sayesinde riskten korunan kalem ile korunma aracına ilişkin işlemlerin aynı dönemde raporlandığı böylece finansal raporlamanın daha etkin bir şekilde gerçekleştirildiği vurgulanmıştır.

Yerli literatürde konu daha çok örnek uygulamalar üzerinden ele alınmıştır. Riskten korunma muhasebesinde uygulanacak faiz oranına ilişkin öneri içeren bir çalışma olsa da referans faiz oranı reformuna ilişkin bir çalışma mevcut değildir. Yabancı literatürdeki çalışmalar Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2: Yabancı Literatürdeki Çalışmalar

Yazarlar	Konu	Yöntem	Sonuç
Bernhardt, Erlinger ve Unterrainer (2016)	IFRS 9'un finansal riskten korunma muhasebesine katkısı	Teorik	Çalışmada IAS 39'un finansal riskten korunma uygulamalarının karmaşık ve stratejik yönetim uygulamalarıyla uyumlu olmadığı, IFRS 9 uygulamaları ile IAS 39'un eksik yönlerinin elimine edildiği vurgulanmıştır.
Panaretou, Shackleton ve Taylor (2013)	Kurumsal risk yönetimi ve riskten korunma muhasebesi	Panel veri analizi	İngiltere'de 2003 – 2008 yılları arasında finansal olmayan firmalarda IFRS ve risk yönetiminin kurumsal risk yönetimi üzerindeki etkisi incelenmiştir. Analiz sonucunda riskten korunma muhasebesi uygulamalarının ve yeni finansal raporlama standartlarının bilgi asimetrik bilgi düzeyini düşürdüğü sonucuna ulaşılmıştır.

Müller (2020)	Riskten korunma muhasebesinin firmaların kazançları üzerindeki etkisi.	Vaka analizi	Çalışmada IFRS 9 ve IAS 39 temelinde uygulanan riskten korunma muhasebesinin işletmelerin kazançları üzerindeki etkisi ele alınmıştır. Faiz oranlarındaki değişim sebebiyle IAS 39'un kazanç üzerindeki etkisinin daha fazla olduğu vurgulanmıştır.
Angraita vd. (2020)	IFRS/ IAS'ların bankaların değer ve risk ilişkisi.	Panel veri analizi	Analiz sonucunda IFRS/IAS adaptasyonunun bankaların risk yönetimi üzerinde düşük bir etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yabancı literatürde riskten korunma muhasebesinin işletmelerin risk yönetimi üzerindeki etkileri ile IFRS 9 ve IAS 39 karşılaştırmasına odaklanmıştır. Çalışmalar IFRS 9'un IAS 39'a göre daha anlaşılır ve işletmelerin stratejik yönetim süreçlerine daha uygun düzenlemeleri içerdiğini vurgulamaktadır.

3. Riskten Korunma Muhasebesi

İşletmeler faaliyet gösterdikleri sektör, buldukları ülke ya da tüm dünyayı etkileyen risklere maruz kalmaktadır. Faiz, emtia fiyatlarındaki değişim ya da döviz kuru gibi unsurların işletmelerin finansal durumlarında yaratacağı olumsuz sonuçları engellemek amacıyla çeşitli teknik ve araçların kullanılmasına finansal risk yönetimi adı verilmektedir (İpek, 2020: 77). İşletmeler, finansal risk yönetimini gerçekleştirmek amacıyla çeşitli finansal araçlar vasıtasıyla risk yaratan mevcut durumlarına ters pozisyonlar yaratabilmektedir. Riskten (hedging) korunma olarak adlandırılan bu süreçte kullanılan varlıklar türev finansal araçlardır (Rao, 2012: 56). Türev finansal araçlar, değeri başka bir varlığın değerine bağlı olan finansal araçlardır. Türev finansal araçlar sayesinde belli bir miktar varlığın (yabancı para, finansal gösterge, menkul kıymet, mal) belirli yer ve tarihte yine önceden belirlenmiş bir fiyattan alım satımını öngören sözleşmelerdir. Türev finansal araçlar yalnızca riskten korunma amacıyla kullanılmazlar. Fiyat hareketlerinden yararlanıp kazanç elde etmek amacıyla da kullanılabilir. Türev finansal araçlar swap, forward, opsiyon ve futures olarak gruplandırılmaktadır. Finansal risklerden korunmak amacıyla kullanılan ancak türev ürün özelliği göstermeyen araçlar da bulunmaktadır (Factoring, leasing, forfaiting, krediler) (Laviada, Garcia ve Del Corte, 2007:127).

Korunma muhasebesi, finansal riskten korunmak amacıyla kullanılan araçların ve bu araçların işletmenin varlık ve kaynak yapısındaki değişimlerin değerlendirilmesi ve muhasebeleştirilmesi süreçlerini ifade etmektedir. Riskten korunma muhasebesi sayesinde riskten korunmak amacıyla kullanılan finansal araçlar ve korunması planlanan finansal tablo unsurlarında meydana gelen kayıp ve kazançlar raporlanmaktadır (Campbell, Mauler ve Pierce, 2019: 45).

Riskten korunma muhasebesinin iki unsuru bulunmaktadır. Bu unsurlardan ilki riskten korunmak amacıyla kullanılan finansal araç ve riskten korunma amacı güdülen finansal tablo kalemidir. Riskten korunma konusu unsur bir varlık, yükümlülük ya da özkaynak unsuru olabileceği gibi henüz finansal tablolara alınmamış bir taahhüt ya da yatırım da riskten korunma sürecine konu olabilmektedir. Riskten korunmaya konu olan unsur tek bir kalemden ya da bir kalem grubundan oluşabilir. Riskten korunma muhasebesinin ikinci unsuru ise riskten korunmak amacıyla kullanılan finansal araçtır. Riskten korunmak amacıyla kullanılan finansal araç, riskten korunma konusu unsurun nakit akışları

ya da gerçeğe uygun değerinde meydana gelebilecek olumsuz sapmaları dengelemek amacıyla kullanılmaktadır (Ramirez, 2007: 21).

Riskten korunma muhasebesi süreci TFRS ve TMS'lerde düzenlenmiştir. Riskten korunma muhasebesine ilişkin düzenlemelerin yer aldığı ilk standart TMS 39: Finansal Araçlar, Muhasebeleştirme ve Ölçme standardıdır. Bu standarttaki uygulamaların güncelleştirilmesi amacıyla 2011 yılında TFRS 9 Finansal Araçlar standardı yayımlanmıştır. TFRS 9 ile birlikte TMS 39'un riskten korunma muhasebesi uygulamaları dışındaki düzenlemeleri 2020 yılı itibariyle yürürlükten kaldırılmıştır. Riskten korunma muhasebesi konusunda düzenlemeleri içeren bir diğer standart ise TFRS 7 Finansal Araçlar: Açıklamalar standardıdır. Bu standart riskten korunma muhasebesi ve risk unsurlarına ilişkin bilgilendirmeleri ile TFRS 9'u tamamlayıcı bir özelliğe sahiptir.

TFRS, 7 işletmelerin karşılaşılabilecekleri finansal riskleri piyasa riski, likidite riski, kredi riski, yabancı para riski, faiz riski ve diğer fiyat riski olarak açıklamıştır. Piyasa riski piyasada meydana gelen değişimlerin, faiz riski faiz oranlarında meydana gelen değişimlerin, yabancı para riski ise döviz kurlarında meydana gelen değişimlerin işletmede meydana getireceği muhtemel kayıpları ifade etmektedir. Kredi riski ise bir finansal aracın taraflarından birinin yükümlülüğünü yerine getirememesi riskidir. Likidite riski bir yükümlülüğün yerine getirilememesini ifade ederken bir finansal aracın nakit akışı ve gerçeğe uygun değerinde meydana gelen değişimden kaynaklanan risktir (KGK, 2017: 26). Standartta göre işletme tüm risk unsurları için belirlediği korunma işlemlerini açıklamalıdır. Böylece işletme uyguladığı risk yönetim stratejisini, uygulanan korunma sürecinin işletmenin nakit politikasını nasıl etkileyeceği ve korunma uygulamalarının işletmelerin başta finansal durum tablosu ve kapsamlı gelir tablosu olmak üzere finansal tablolarına yapacağı etkiyi sunmuş olur (KGK, 2017: 26).

Riskten korunma muhasebesi TFRS 9 ve TMS 39'da açıklanmıştır. TMS 9 riskten korunma muhasebesini, işletmenin faaliyet sonuçlarını etkileyebilecek risklerin finansal araçlarla yönetilmesi sürecinin muhasebeleştirilmesi olarak tanımlamıştır. TFRS 9'a göre her türlü türev niteliğindeki finansal araç riskten korunma aracı olarak kullanılabilir. TFRS 9 kar ve zararda gerçeğe uygun değer değişiminin raporlanabildiği ve bazı diğer şartları taşıdığı sürece türev niteliği taşımayan finansal araçların da riskten korunma aracı olarak kullanılabileceğini vurgulamıştır. Standart yalnızca işletmenin üçüncü bir tarafla gerçekleştirdiği işlemin riskten korunma muhasebesine tabi olabileceğini düzenlemiştir. Yukarıda da açıklandığı gibi standartta göre riskten korunma konusu unsur bir varlık, yükümlülük ya da özkaynak unsuru olabileceği gibi henüz finansal tablolara alınmamış bir taahhüt ya da yatırım da riskten korunma sürecine konu olabilmektedir. Riskten korunmaya konu olan unsur tek bir kalemden ya da bir kalem grubundan oluşabilir. TFRS 9 riskten korunma muhasebesinin uygulanabilmesi için bazı şartlar belirlemiştir. Bu şartlar; riskten korunma sürecinin uygun korunma aracı ve korunacak kalem arasında gerçekleşmesi, korunma sürecine ilişkin resmi bir açıklamayla sunulacak tanımlama, korunma süreci arasındaki ekonomik bir ilişkinin varlığı ve kredi riskinin süreçte baskın olmamasıdır (KGK, 2019: 18 – 21).

TMS 39, riskten korunma muhasebesi konusunda TFRS 9'a benzer düzenlemeleri içermektedir. Standart türev finansal araçları riskten korunma sürecinde kullanılacak korunma aracı olarak belirlemiştir.

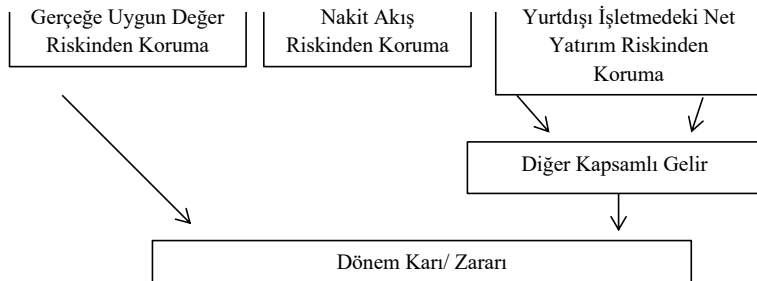
Türev olmayan finansal araçlar ise yalnızca döviz riskine karşı uygulandığında bir korunma aracı niteliği taşıyacaktır. Standartta göre türev finansal aracın bir bölümü riskten korunma aracı olarak kullanılabilirken ilgili açıklamaların gerçekleştirilmesi ve ilginin kurulması durumunda bir araç birden fazla risk unsurunun korunmasında kullanılabilir. Standartta riskten korunma muhasebesine ilişkin riskten korunma kalemi ve diğer açıklamalar TFRS 9'a paralel şekilde yapılmıştır (KGK, 2014: 2 – 7).

Standartlar üç tür riskten korunma yöntemi belirlemiştir. Bu yöntemler; gerçeğe uygun değer riskinden koruma, nakit akış riskinden koruma ve yurtdışı işletmedeki net yatırım riskinden korumadır.

1) Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Koruma: Riskten korunan unsur niteliğindeki bir kalemin, risk unsurları sebebiyle gerçeğe uygun değerinde meydana gelecek ve kar/ zararı etkileyebilecek değişimlere karşı gerçekleştirilen korunma sürecinin muhasebeleştirilmesidir. Korunan ve korunma amacıyla elde tutulan unsurların gerçeğe uygun değerlerinde meydana gelen kazanç ve kayıplar aynı anda finansal tablolara alınır. Böylece finansal sonuçlar dengeli bir şekilde sunulmuş olur (KGK, 2019: 22).

2) Nakit Akış Riskinden Koruma: Riskten korunan unsur niteliğindeki bir kalemin, risk unsurları sebebiyle nakit akışında meydana gelebilecek ve kar/ zararı etkileyebilecek değişimlere karşı gerçekleştirilen korunma sürecinin muhasebeleştirilmesidir. Nakit akış riskinden koruma işlemi ile koruma sürecine konu olan araçtaki kazanç ve kayıplar korunan unsurun nakit akışlarının gelecekte kar ve zararı etkilediği döneme ertelenmektedir. Korunma aracının korunmaya konu olan bölümünün gerçeğe uygun değerinde meydana gelen değişimler özkaynakta nakit akış değişkenliğinden korunma fonunda raporlanır. Geri kalan bölüm ise kar/zararda yer alır (KGK, 2019: 22).

3. Yurtdışı İşletmedeki Net Yatırım Riskinden Koruma: Bir işletmenin yurtdışındaki ya da yabancı para ile gerçekleştirilen iş ortaklığı yatırımları yurtdışı işletmedeki net yatırımdır. Bu korunma sürecinin raporlanması nakit akış riskinden koruma sürecine benzemektedir. Korunma aracının korunmaya konu olan bölümünün gerçeğe uygun değerinde meydana gelen değişimler özkaynakta ayrı olarak raporlanır. Geri kalan bölüm ise kar/zararda yer alır (KGK, 2019: 23). Riskten koruma sürecinin riskten korunma türlerine göre muhasebeleştirilmesi Şekil'de özetlenmiştir:

Şekil 1: Riskten Korunma Unsurlarında Meydana Gelen Değişimlerin Muhasebeleştirilme Süreci

Kaynak: Epstein vd. (2010). Interpretation and Application of International Financial Reporting Standarts, s.218

Bu bölümde ayrıntıları sunulan riskten korunma muhasebesi uygulamalarının IBOR reformundan nasıl etkilendiği konusuna sonraki başlıkta yer verilmiştir.

4. IBOR Reformunun Riskten Korunma Muhasebesi Üzerindeki Etkileri

Finansal sözleşmelere konu olan faiz oranları için referans kabul edilen uluslararası göstergeler mevcuttur. Kullanılan bu referans faiz oranları IBOR olarak adlandırılır. Ancak bu oranlarda meydana gelen manipülasyonlar ve finansal piyasalardaki değişimler bu oranlara olan güveni azaltmıştır. Bu gelişmeler üzerine Finansal İstikrar Kurulu IBOR'lara alternatiflerin bulunması gerektiğini belirtmiştir. Bu çağrı üzerine finansal piyasalar faizler konusunda adımlar atmaya başlamıştır. Artık 2021 yılı itibariyle uluslararası IBOR yayımlanması uygulaması son bulacak ve ülkeler kendi belirledikleri referans faiz oranlarını baz alacaktır (KGK, 2020a). Türkiye alternatif referans faiz oranı olarak Türk Lirası Gecelik Referans Faiz Oranı'nı yayımlamaya başlamıştır. Bu oran içinde Borsa İstanbul, Türkiye Bankalar Birliği, T.C. Merkez Bankası, T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı ve Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği üyelerinden oluşan bir komisyonca belirlenmektedir. Türk Lirası Gecelik Referans Faiz Oranı hesaplanırken Borsa İstanbul'daki repo ve ters repo işlemlerinin gecelik repo işlemlerindeki faiz oranları kullanılmaktadır (BIST, 2020). Bazı ülkeler ve Euro bölgesinin kullandıkları alternatif faiz oranları Tablo 3'de yer almaktadır:

Tablo 3: Bazı Ülkelerin Alternatif Referans Faiz Oranları

Amerika Birleşik Devletleri: Güvenli Gecelik Faiz Oranları – Secured Overnight Financing Rate (SOFR) (New York Federal Rezerv Bankası)
Euro Bölgesi: Euro Kısa Vade Oranı – Euro Short-Term Rate (STR) (Avrupa Merkez Bankası)
Birleşik Krallık: Sterlin Gecelik İndeks – Sterling Overnight Index Average (SONIA) (İngiltere Merkez Bankası)
Japonya: Tokyo Gecelik Faiz Oranı: Tokyo Gecelik Ortalama Oranı – Tokyo Overnight Average Rate (TONAR) (Japonya Merkez Bankası)
Kanada: Kanada Gecelik Repo Faizi Ortalaması – Canadian Overnight Repo Rate Average (CORRA) (Kanada Merkez Bankası)

Avustralya: Bankalararası Gecelik Nakit Oranı – Interbank Overnight Cash Rate (AONIA) (Avustralya Merkez Bankası)

Kaynak: TBB. (2020a). IBOR Geçiş Koordinasyon ve Alt Çalışma Grubu Durum ve Öneri Dokümanı, s.27.

Tüm bu gelişmeler üzerine Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu IBOR değişikliğinin işletmelerin finansal raporlama süreçlerine etkisini düzenlemek amacıyla iki fazdan oluşan Gösterge Faiz Oranı Reformu'nu yayımlamıştır. Reformun ilk fazı TFRS 9, TFRS 7 ve TMS 39 standartlarını düzenlemiştir. Reformun ikinci aşaması ise TFRS 9, TFRS 7, TMS 39, TFRS 4 ve TFRS 16 standartlarını düzenlemiştir. İki faz düzenleme ile düzenlenen konulardan biri de riskten korunma muhasebesi olmuştur.

4.1. Reformun İşletmelerin Mali Tablolarına Etkileri

IBOR faizi konusundaki gelişmeleri yakından takip eden Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu, 2018 yılında referans faiz oranı değişikliğinin işletmelerin finansal raporlama süreçlerini etkileyen unsurlarını incelemek adına çalışma başlatmıştır. İki aşamalı bir çalışma sonucunda ilk aşaması 2020 yılında, ikinci aşaması ise 2021 yılında uygulanmaya başlayacak olan bir reform gerçekleştirmiştir (KGK, 2020a).

IBOR değişikliği ile finansal süreçlerdeki referans faiz oranları alternatif bir faizsiz oranı ile değiştirilebilir, referans faiz oranının hesaplama yöntemi değiştirilebilir ya da riskten korunma muhasebesinde kullanılan finansal araç alternatif faiz oranının yer aldığı yeni bir finansal araçla değiştirilebilir. Faiz oranının hesaplanması ve finansal sözleşmelerde meydana gelen değişiklikler işletmelerin varlık ve kaynak yapısı ile faaliyet sonuçlarını etkileyebilir. Alternatif faiz oranı ile finansal tabloların aktif kısmında krediler, kiralama işleminden alacaklar ve finansal varlıkları (gerçeğe uygun değer farkı kar zarara yansıtılan, gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan, itfa edilmiş maliyeti ile ölçülen) etkileyecektir. Pasif kısımda ise kredi ve borçlar, menkul kıymetler, kiralama işleminden borçlar, türev finansal araçlardan yükümlülükler unsurları etkilenebilir (EY, 2020: 4).

Konu daha geniş bir bakış açısıyla incelendiğinde alternatif faiz oranının etkileyeceği ürün ve piyasa unsurları Tablo 4'de yer almaktadır:

Tablo 4: Alternatif Faiz Oranının Etkileyeceği Ürün ve Piyasa Unsurları

Alternatif Faiz Oranının Etkileyeceği Ürünler	Alternatif Faiz Oranının Etkileyeceği Piyasa Unsurları
Borsa	
Türev Finansal Araçlar	
Tahvil ve Bono	Sözleşmeler
Kiralama İşlemleri	Aktif Pasif Dengesi
Sigorta Hizmetleri	Ürün ve İşlemler
Repo İşlemleri	Yatırım Süreçleri
Fonlar	Finansal Piyasaların Farklı Bölümlerindeki
Varlık Yönetimi	Katılımcılar
Bankacılık Süreçleri	
Varlık Yönetim Süreçleri	

Kaynak: TBB. (2020a). IBOR Geçiş Koordinasyon ve Alt Çalışma Grubu Durum ve Öneri Dokümanı, s.7.

Alternatif faiz oranı değişikliğinin riskten korunma muhasebesi üzerindeki etkileri Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetimi Standartları Kurumu tarafından Gösterge Faiz Oranı Reformu olarak Türkçeye çevrilen ve riskten korunma muhasebesini de düzenleyen değişiklikler temelinde incelenmiştir.

4.2. Birinci Aşama Değişikliklerin Riskten Korunma Muhasebesine Etkileri

Alternatif faiz oranı uygulaması tam anlamıyla uygulanana kadar geçiş döneminde ortaya çıkacak belirsizliklerin önlenmesi amacıyla iki aşamalı reformun ilk ayağı birinci faz olarak adlandırılmıştır. Bu

fazda gösterge faiz düzenlemesi öncesi konular ve erken uygulamaya ilişkin düzenlemeler ele alınmıştır. Birinci faz düzenlemeler 01.01.2020 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir. Birinci faz uygulamaları riskten korunma muhasebesi sürecinin korunma sürecindeki referans faiz oranı ya da korunma unsurlarının referans faiz oranına göre değişen nakit akışlarında bir belirsizlik durumunda geçerlidir. Bu düzenlemelerin temel amacı riskten korunma sürecinin değişiklik sebebiyle zarar görmemesidir (PWC, 2020).

Birinci faz değişiklikler daha çok alternatif faiz oranı kullanılması konusunda istisna ve kolaylaştırıcı düzenlemeler içermektedir. Birinci fazın TFRS 9'daki riskten korunma muhasebesi uygulamalarına ilişkin hükümleri aşağıdaki gibidir (TBB, 2020b: 1 – 2):

- a) İşletme tahmini işlemlerini incelerken referans faiz oranının değişmediğini varsayılır.
- b) Özkaynakta nakit akış koruma fonunda bekleyen tutarın yeniden sınıflandırma kararına ilişkin süreçlerde referans faiz oranının değişmediği varsayılır.
- c) Korunma unsurları arasındaki ekonomik ilişki incelenirken kullanılan referans faiz oranının değiştirilmeyeceği varsayılır.
- d) Alternatif faiz oranının riskin bileşenlerinden biri olması durumunda başlangıç dışında korunmanın bileşenlerin ayrı olarak raporlanması zorunluluğu konusunda muafiyet.

Birinci faz düzenlemelerin TMS 39 konusunda gerçekleştirdiği muafiyetler TFRS 9 ile benzerlik göstermektedir. İşletmenin tahmini işlemlerini incelerken referans faiz oranının değişmediğini varsayması ve alternatif faiz oranının riskin bileşenlerinden biri olması durumunda başlangıç dışında korunmanın bileşenlerin ayrı olarak raporlanması zorunluluğu konusunda muafiyet TMS 39'da riskten korunma muhasebesi konusunda sağlanan muafiyetlerdir. TFRS 7'deki düzenlemeler ise işletmenin referans faiz oranı ve alternatif referans faiz oranına ilişkin açıklama gerekliliğine yapılan vurgudan ibarettir (KGG, 2020b: 5 – 8).

Birinci faz değişiklikleri riskten korunma sürecinde gerçeğe uygun değer ya da nakit akış hesaplamasında bir değişiklik gerçekleştirmez. Yalnızca belirsizlik durumunda işletmelerin alternatif referans faizi uygulamalarına bir muafiyet getirir. Muafiyetler konusunda bir örnek vermek gerekirse X işletmesinin değişken faizli kredisini riskten korumak amacıyla gerçekleştirdiği nakit akış riskinden koruma sürecinde değişken faizin tekrar belirlendiği durumda alternatif referans faizde bir belirsizlik olması nedeniyle referans faizin uygulanmasına devam edilebilir. Birinci faz uygulamaları korunma sürecine ilişkin belirsizliğin ortadan kalkması, korunma sürecinin sona ermesi ya da korunma unsurlarında değişikliklerin yapılması ve özkaynakta biriken korunma fonlarının yeniden sınıflandırılması durumunda sonlandırılır (TBB, 2020a: 15).

4.3. İkinci Aşama Değişikliklerin Riskten Korunma Muhasebesine Etkileri

Birinci faz düzenlemeler alternatif faiz oranına geçiş öncesi düzenlemeleri içerirken ikinci faz düzenlemeler ise konuyu geçişin riskten korunma muhasebesine etkileri açısından ele almıştır. 01.01.2021 tarihi itibarıyla uygulanmaya başlanan değişiklikler birinci faz değişikliklere göre daha kapsamlıdır (PWC, 2020).

İkinci faz değişikliklerin ilki riskten korunma sürecinin muhasebeleştirilmesi, kurgulanması ve ilgili dokümantasyonun korunma süreci sona ermeden değiştirilebileceğine ilişkin muafiyettir. Bu muafiyete göre riskten korunma sürecindeki alternatif referans faiz oranı birden fazla kez değiştirilebilir, korunmaya ilişkin unsurlar yeni alternatif faiz oranına göre yeniden tanımlanabilir, alternatif referans faiz oranı ile referans faiz oranı arasındaki farkın olumsuz etkilerini giderecek işlemler gerçekleştirilebilir ve riskten korunma aracı benzer başka bir araçla değiştirilebilir. Sayılan tüm işlemler gerçekleştirilirken mevcut korunma ilişkisinin sonlandırılması ya da yeni bir korunma ilişkisinin tanımlanmasına gerek yoktur (TBB, 2020a: 16).

İkinci faz değişikliklerin ele aldığı bir diğer konu ise nakit akış riskinden koruma sürecinin düzenlenmesidir. Düzenlemeye göre korunma unsurlarının ikisinin de alternatif referans faiz oranlarına göre güncellenmesine kadar birinci faz uygulamalar devam edecektir. Elbette iki unsurun da alternatif referans faiz oranlarının ve bu orana bağlı açıklamalarının eşzamanlı olarak değiştirilemediği durumlar olabilir. İlk olarak korunma aracının güncellenmesi durumunda riskten korunma kurgusu yeniden düzenlenir ancak korunma aracı hala eski referans faiz oranına referans verilerek hesaplanır. Korunma unsurlarının farklı faiz oranlarını kullanması sonucunda oluşacak etkin olmayan bölüm kar veya zararda muhasebeleştirilir. Eğer korunan kalem de alternatif faiz oranına göre değiştirilirse riskten korunma kurgusu tekrar güncellenir (TBB, 2020b: 9).

Diğer önemli değişiklik ise riskten korunmaya konu kalem grupları içindir. İkinci faz değişikliklere göre korunan bir kalem grubunun unsurları alternatif referans faiz oranına göre yeniden tanımlanıyorsa, bu unsurlar eski referans faiz oranına göre korunma muhasebesi uygulanan ana gruptan çıkarılıp alt gruplara alınabilir. Ana grup gerekli güncellemeler yapılanaya kadar alternatif referans faiz oranına atıf yapılarak eski referans faiz oranına göre raporlanacaktır (KGK, 2020b: 12).

Riskten korunma muhasebesi sürecinde risk unsurları ayrı olarak tanımlanmalıdır. Faz iki düzenlemesi ile alternatif referans faiz oranı bir risk bileşeni olarak tanımlandığında tüm risk bileşenlerini ayrı tanıma konusunda alternatif referans faiz oranının ilk tanımlandığı tarihten itibaren 24 aylık bir muafiyet ortaya çıkar (EY, 2020: 18).

Gerçeğe uygun değer riskinden korunma süreci kapsamında geçmişe yönelik riskten koruma etkinliği hesabının birinci faz uygulamalarına son verilmesinin ardından sıfırlanması da ikinci faz değişikliklerden biridir. Buraya kadar sayılan değişiklikler TFRS 9 standardını kapsamaktadır. TFRS 9 için düzenlenmiş tüm değişiklikler TMS 39 için de geçerlidir. Birinci fazda olduğu gibi ikinci fazda da TFRS 7'nin alternatif referans faiz oranına geçiş süreci ve istisnalara ilişkin uygulamaların açıklanması gerekliliği düzenlenmiştir (TBB, 2020a: 20).

5. Sonuç

Dünyada finansal sözleşmelerin faiz oranı için referans görevi gören endeksler bulunmaktadır. Bu endekslerde yayımlanan faiz oranlarına referans faiz oranı adı verilmektedir. 2008 krizi sonrası referans faiz oranlarının belirlendiği piyasaların etkinliğinin sorgulanması ve manipülasyon endişesi

ile referans faiz oranlarına alternatif referans faiz oranları geliştirilmiştir. Böylece ülkeler kendi finansal piyasa koşullarına uygun alternatif referans faiz oranlarını kullanma imkanına ulaşmıştır. Riskten korunma muhasebesi sürecinde kullanılan finansal araçlar için faiz oranı önemli bir unsurdur. Ayrıca finansal risklerden biri de faiz riskidir. Bu sebeple alternatif faiz oranı değişikliği riskten korunma muhasebesini de dolaylı olarak etkilemektedir. Bu duruma kayıtsız kalmayan Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu alternatif faiz oranı değişikliğinin riskten korunma muhasebesi üzerindeki etkilerini düzenlemek amacıyla iki aşamalı bir reform çalışması gerçekleştirmiştir. Türkçeye Gösterge Faiz Oranı olarak çevrilen bu reformun ilk aşaması alternatif faiz oranı konusundaki belirsizliklere karşı işletmelere istisnalar sunmuştur. İkinci aşamada ise alternatif faiz oranı kullanımının yaratacağı değişiklikler konusunda işletmelere bir rehber sunulmuştur.

İki aşamalı reformun yeni IBOR uygulamasına geçiş sürecinde işletmelere uygulamada kolaylık sağlamak amacıyla hazırlandığı düşünüldüğünde düzenlemelerin bu amaca uygun olduğu yorumu yapılabilir. Ancak reformun geçiş süreciyle sınırlı kalması gelecek uygulamalar açısından belirsizlik yaratabilir. Bu sebeple geçiş sürecinin ötesinde riskten korunma muhasebesi konusunda genel düzenlemelerin yapılması gerekmektedir. Bu amaçla referans faiz oranı ve riskten korunma muhasebesi sürecini düzenleyen tek bir standardın hazırlanması faydalı olacaktır. Her ne kadar aralarında önemli farklılıklar olmasa da farklı standartlarda riskten korunma muhasebesine ilişkin düzenlemelerin yer alması uygulamanın standartlaşması açısından olumsuz bir durumdur. Ayrıca alternatif faiz oranının risk bileşeni olarak kullanıldığı durumda risk bileşenlerinin ayrı tanımlanmaları konusundaki 24 aylık muafiyet, işletmeleri teoride 24 ay boyunca tanımlanmamış risk bileşenleriyle karşı karşıya bırakabilir. Bu durum kısa vadede işletmeler için uygulama açısından avantaj gibi görünse de uzun vadede işletmelerin risk yönetimi için olumsuz sonuçlar doğurabilir. Bu sebeple reformun risk tanımına ilişkin düzenlemelerinin de gözden geçirilmesi gerekmektedir. İşletmeler geçiş sürecini iyi organize edebilmek adına doğru bir planlama ile etki analizlerini hazırlamalıdır. Ayrıca farklı senaryoların finansal tablolarını etkisini ortaya koymak ve gerekli raporlama süreçlerini gerçekleştirebilmek adına operasyonel düzenlemelerini gerçekleştirmelidir.

Bu çalışma ile reform teorik olarak ele alınmış ve reformun uygulayıcılar açısından ortaya koyduğu yeniliklere değinilmiştir. Bundan sonraki çalışmalarda, işletmelerin reformdan önceki finansal tabloları ile reformdan sonraki finansal tabloları karşılaştırılarak, reformun işletmelerin faaliyet sonuçları ve finansal performanslarına olan etkisi incelenebilir. Ayrıca yine reform öncesi ve sonrası finansal raporlama uygulamaları açısından karşılaştırılabilir.

Yazar Katkısı

KATKI ORANI	AÇIKLAMA	KATKIDA BULUNANLAR
Fikir veya Kavram	Araştırma fikrini veya hipotezini oluşturmak	Sabri Burak ARZOVA
Literatür Taraması	Çalışma için gerekli literatürü taramak	Bertaç Şakir ŞAHİN
Araştırma Tasarımı	Çalışmanın yöntemini tasarlamak	Sabri Burak ARZOVA Bertaç Şakir ŞAHİN
Analiz	Araştırmanın temel sorularının analizi	Sabri Burak ARZOVA
Tartışma ve Yorum	Bulguların değerlendirilmesinde ve sonuçlandırılmasında sorumluluk almak	Sabri Burak ARZOVA Bertaç Şakir ŞAHİN

Çıkar Çatışması

Çalışmada yazarlar arasında çıkar çatışması yoktur

Finansal Destek

Bu çalışma için herhangi bir kurumdan destek alınmamıştır

Kaynakça

- Altınkaynak, F. (2016). Tarım Sektöründe “Dalında Satış Yöntemi” İle İmzalanan Forward Sözleşmelerin VUK ve TFRS Kapsamında Muhasebeleştirilmesi. *Siyaset Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 155-168.
- Anggraita, V., Rossieta, H., Wardhani, R., & Wibowo, B. (2020). IFRS Adoption on Value-relevance and Risk-relevance of Accounting Information among Indonesian Banks. *Pertanika Journal of Social Sciences & Humanities*. 28(1), 515 – 532.
- Babaoğlu, G., & Öztürk, E. (2020). Riskten Korunma Muhasebesi Kapsamında Etkinlik Şartının Rasyo Analizi Yöntemi ile Tespiti. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, 13(2), 377-400.
- Bernhardt, T., Erlinger, D., & Unterrainer, L. (2014). IFRS 9: the New Rules For Hedge Accounting From The Risk Management Perspective. *ACRN Journal of Finance and Risk Perspectives*, 3(3), 53-66.
- BIST (2020). TLREF Verileri. <https://borsaistanbul.com/tr/sayfa/179/tlref-turk-lirasi-gecelik-referans-faiz-orani> (20.04.2021).
- Bontas, C. B. (2009). Basic Principles of Hedge Accounting. *Economy Transdisciplinarity Cognition Journal*, 1–13. https://mpira.ub.uni-muenchen.de/17072/1/MPRA_paper_17072.pdf (18.04.2021).
- Campbell, J. L., Mauler, L. M., & Pierce, S. R. (2019). A Review of Derivatives Research in Accounting and Suggestions For Future Work. *Journal of Accounting Literature*, (42), 44-60.
- Çakır, H. M., & Sabuncu, B. (2016). Riskten Korunma Amaçlı Türev Araçların Türkiye Muhasebe Standartları Kapsamında Muhasebeleştirilmesi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (25), 121-137.
- Deng, S. J., & Oren, S. S. (2006). Electricity Derivatives and Risk Management. *Energy*, 31(6-7), 940-953.
- Emhan, A. (2009). Risk Yönetim Süreci ve Risk Yönetimde Kullanılan Teknikler. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 23(3), 209–220.
- Engin, D., & ATASEL, O. (2018) Büyük Ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (BOBİ FRS) KAPSAMINDA Riskten Korunma Muhasebesi Ve Korunma Yedeği. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 23(4), 1185-1204.
- Epstein, Barry J., Jermakowicz, Eva K. (2010), 2010 Interpretation and Application of International Financial Reporting Standards, John Wiley & Sons, UK.
- EY. (2020). Applying IFRS IBOR Reform. https://assets.ey.com/content/dam/ey-sites/ey-com/en_gl/topics/ifrs/ey-apply-ibor-reform-december-2020-final.pdf?download (25.04.2021).
- Fernández-Laviada, A., García, F. J. M., & Del Corte, J. M. (2007). Internal Control of Derivatives Usage by Spanish Savings Banks: An Empirical Survey. *Spanish Accounting Review*, 10(2), 127-164.
- İpek, A. (2020). Riskten Korunma Muhasebesi Ve Türkiye’de Uygulanabilirliği Üzerine Bir Vaka Çalışması (Örnek Olay (Vaka Analizi)). *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (88), 75 – 96.
- Kayaalp, A. İ., & ŞEN, İ. K. (2017). Türev Ürünlere Riskten Korunma Muhasebesine Göre Etkinlik Testlerinden Dollar Offset Yönteminin Uygulanması. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, 10(3), 315-329.

- KGK (2020a). Gösterge Faiz Reformu Faz 1. [https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/DynamicContentFiles/T%C3%BCrkiye%20Muhasebe%20Standartlar%C4%B1/Kurul%20Kararlar%C4%B1/G%C3%B6sterge%20Faiz%20Oran%C4%B1%20Reformu%20\(TFRS%209%2C%20TMS%2039%20ve%20TFRS%207%E2%80%99de%20Yap%C4%B1lan%20De%C4%9Fi%C5%9Fiklikler.pdf](https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/DynamicContentFiles/T%C3%BCrkiye%20Muhasebe%20Standartlar%C4%B1/Kurul%20Kararlar%C4%B1/G%C3%B6sterge%20Faiz%20Oran%C4%B1%20Reformu%20(TFRS%209%2C%20TMS%2039%20ve%20TFRS%207%E2%80%99de%20Yap%C4%B1lan%20De%C4%9Fi%C5%9Fiklikler.pdf) (15.04.2021).
- KGK (2020b). Gösterge Faiz Reformu Faz 2. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2020/12/20201218.pdf> (25.04.2021).
- KGK. (2014). TMS 39 Finansal Araçlar Muhasebeleştirme ve Ölçme. https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/DynamicContentFiles/T%C3%BCrkiye%20Muhasebe%20Standartlar%C4%B1/TMSTFRS2018Seti/TMS/TMS_39_2018.pdf (15.04.2021).
- KGK. (2017). TFRS 7 Finansal Araçlar: Açıklamalar. https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/DynamicContentFiles/T%C3%BCrkiye%20Muhasebe%20Standartlar%C4%B1/TMSTFRS2011Seti/TFRS_7.pdf (15.04.2021).
- KGK. (2019). TFRS 9 Finansal Araçlar. https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/DynamicContentFiles/T%C3%BCrkiye%20Muhasebe%20Standartlar%C4%B1/TMSTFRS2019Seti/TFRS/TFRS_9.pdf (15.04.2021).
- Memiş, M. Ü., & Kayahan, TÜM. (2015). Döviz Cinsinden Alımlarda Döviz Alım Opsiyonları Ve Riskten Korunma Muhasebesi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (65), 43-62.
- Müller, V. (2020). Hedge Accounting and its Consequences on Portfolio Earnings—A Simulation Study. *Accounting in Europe*, 17(2), 204-237.
- Panaretou, A., Shackleton, M. B., & Taylor, P. A. (2013). Corporate Risk Management And Hedge Accounting. *Contemporary Accounting Research*, 30(1), 116-139.
- Perek, A. A. (2008). TFRS Hükümlerine Göre Risksiz Faiz Oranı Ve Türkiye İçin Bir Öneri. *Mali Çözüm Dergisi*. (86), 83 – 95.
- PWC. (2020). UFRS/ TFRS Bülteni Ekim – Kasım 2020. <https://www.pwc.com.tr/tr/hizmetlerimiz/denetim/ufrs-raporlamasi/bultenler/finansal-raporlama-standarti-tfrs-ekim-kasim-2020.html> (24.04.2021).
- Ramirez, J. (2007). Accounting for Derivatives: Advanced Hedging Under IFRS Account. New Jersey: John Wiley & Sons.
- Rao, S. (2012). Derivatives in Risk Management. *International Journal of Advanced Research in Management and Social Science*, 1(4), 55–60.
- Sabuncu, B. (2017). Finansal Kiralama Şirketlerinde Riskten Korunma Muhasebesi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (73), 93-112.
- TBB. (2020a). IBOR Geçiş Finansal Koordinasyon ve Alt Çalışma Grubu Durum ve Öneri Dökümanı. https://www.tbb.org.tr/tlref/assets/pdf/IBOR%20Ge%C3%A7i%C5%9Fi%20Finansal%20Koordinasyon%20Alt%20%C3%87al%C4%B1%C5%9Fma%20Grubu_Durum%20ve%20%C3%96neri%20Dok%C3%BCman%C4%B1%20Vergi%20Dahil.pdf (24.04.2021).
- TBB. (2020b). IBOR Reformunun Riskten Koruma Muhasebesi Üzerindeki Etkilerinin Değerlendirilmesi. <https://www.tbb.org.tr/tlref/assets/pdf/8.%20Finansal%20Koordinasyon%20Alt%20%C3%87al%C4%B1%C5%9Fma%20Grubu%20Ge%C3%A7i%C5%9Fin%20Riskten%20Korunma%20Muhasebesi%20%C3%9Czerindeki%20Etkileri.pdf> (25.04.2021).

Özgeçmiş

Sabri Burak ARZOVA (Prof. Dr.): Marmara Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme Bölümü'nde 2009 yılından beri profesör ünvanı ile öğretim üyesi olarak görev almaktadır. 1994 yılında Marmara Üniversitesi İşletme Bölümünden mezun olan, yüksek Lisans (1996) ve doktora (2000) öğrenimini Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Muhasebe Finansman programında tamamlayan Sabri Burak Arzova uluslararası finans, uluslararası finansal raporlama ve Türkiye ekonomisi konularında çalışmaktadır. Muhasebe Enstitüsü Dergisi, Journal of Business Ethic, Academy of Economic Studies, Accounting and Management Information System gibi SSCI, SCI ve AHCI indeksli dergilerde; Öneri Dergisi, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi, Muhasebe ve Finansman Dergisi gibi diğer uluslararası indekslerde taranan dergilerde çalışmaları mevcuttur.

Bertaç Şakir ŞAHİN (Arş. Gör.): Marmara Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme Bölümü mezunu (2017) olup, 2019 yılında Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Muhasebe Finansman Yüksek Lisans programını 2019 yılında tamamlamıştır. Halen Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Muhasebe Finansman Doktora programında öğrenim gören Bertaç Şakir Şahin'in finansal raporlama, mikrofinans ve uluslararası finans alanında çalışmaları bulunmaktadır. Kendisinin International Journal of Sustainable Economy, Topics in Middle Eastern and African Economies Proceedings of Middle East Economic Association, Öneri Dergisi, Muhasebe ve Finansman Dergisi, Muhasebe ve Denetim Bakış Dergisi ve Journal of Economics Finance and Accounting gibi uluslararası indeksli dergilerde makaleleri bulunmaktadır. Bertaç Şakir Şahin 2018 yılından beri Yıldız Teknik Üniversitesi'nde araştırma görevlisi olarak çalışmaktadır.